

ภาพยนตร์ไทย

CHANG

เพลงประกอบดนตรี เรียบเรียงโดย จ.บุรุษ แกสตัน

บรรเลงสดโดย

วงฟองน้ำ

Հանք

การฉายภาพยนตร์เจียบเรื่องข้าง (พ.ศ. 2470)
ประกอบการแสดงดนตรีสดโดยวงฟองน้ำ

PRODUCED BY
ERNEST B. SCHOEDSACK & MERIAN C. COOPER

ฉายภาพยนตร์และเสวนา
“การออกแบบเสียงและภาพยนตร์เจียบ:
การเชื่อมโยงศิลปะ ดนตรี และเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล”

6 พฤษภาคม 2565 (ฉายภาพยนตร์)
7 พฤษภาคม 2565 (เสวนาภาษาอังกฤษ)
8 พฤษภาคม 2565 (เสวนาภาษาไทย)

18.00–20.30 น.
ณ ลิโด้ คอนเน็คท์

การฉายภาพยนตร์เงียบเรื่องช้าง ประกอบการแสดงดนตรีสดโดยวงฟองน้ำ

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฏิบัติการภัณฑารักษ์ (นานาชาติ) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ ศูนย์ศิลปกรรมดิจิทัล คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางวัฒนธรรมดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันเกอเธ่ ประเทศไทย และกระทรวงวัฒนธรรมร่วมกันจัดการฉายภาพยนตร์เรื่องช้าง การจัดงานมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีเพลงประกอบภาพยนตร์เงียบโดยอาจารย์บุษ แกลสัน ศิลปินชาวไทยเพียงท่านเดียวที่ได้รับการยกย่องจากสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรมเข้ารับรางวัลศิลปาธรกิตติคุณ สาขาศิลปะการแสดง ประจำปี พ.ศ. 2552

ภาพยนตร์เรื่องช้างเป็นภาพยนตร์เงียบ (Silent Film) ซึ่งปัจจุบันได้รับการถือครองลิขสิทธิ์เพื่อฉายในประเทศไทยจากสถาบันเกอเธ่ ประเทศไทย ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันเกอเธ่ที่มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่วัฒนธรรมร่วมสมัย ศูนย์ศิลปกรรมดิจิทัล และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฏิบัติการภัณฑารักษ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เล็งเห็นความสำคัญในการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา องค์กรและหน่วยงานทางวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศในการถ่ายทอดผลงานสำคัญของภูมิภาคในระดับสากลทั้งด้านการสร้างภาพยนตร์ การประพันธ์เพลง การผสมผสานปรัชญาตะวันตกกับปรัชญาตะวันออก คณะผู้จัดตระหนักถึงความพยายามในอดีตของการผลิตงานสร้างสรรค์ภายใต้เงื่อนไขของเวลาสถานที่และประวัติศาสตร์ของพื้นที่ซึ่งศิลปินใช้ชีวิตอยู่สร้างสรรค์ผลงานและนำผลงานเหล่านั้นออกแสดงในช่วงชีวิตที่ยังคงทำงานในฐานะศิลปินและในฐานะศิลปินที่ผ่านรับรู้และจดจำผ่านประสบการณ์ของผู้ชม

ภาพยนตร์ช้างถ่ายทำโดย Mr. Ernest B. Schoedsack (ค.ศ. 1893-1979) และ Merian Coldwell Cooper (ค.ศ. 1893-1973) ในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2468 ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 และใช้ผู้แสดงชาวไทยทั้งหมด ออกฉายครั้งแรกในปี พ.ศ. 2470 ที่โรงภาพยนตร์ริเวอร์ลี นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา และฉายครั้งแรกในประเทศไทยประมาณเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2471

ในปี พ.ศ. 2471 การฉายภาพยนตร์เงียบประสบความสำเร็จทั่วโลกได้รับการยกย่องให้เป็นภาพยนตร์ที่ทรงคุณค่าและมีอิทธิพลต่อการสร้างภาพยนตร์ในยุคต่อมา ขณะที่จะนำภาพยนตร์เรื่องช้างออกฉายทั่วโลก Mr. Ernest B. Schoedsack ได้ทำหนังสือถึงสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระยาเดชาดิศรราชานาภาพเพื่อขอให้รัฐบาลไทยให้ค่านิยมสำหรับภาพยนตร์เรื่องช้างที่มาถ่ายทำในจังหวัดน่าน หนังสือดังกล่าวลงวันที่ 14 มกราคม 2471 ทางรัฐบาลมิได้ตอบจดหมาย แต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระยาเดชาดิศรราชานาภาพได้นำภาพยนตร์เงียบเรื่องช้างขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทอดพระเนตร พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรด และทรงมีรับสั่งให้ราชเลขาฯ ในการในพระองค์ทำหนังสือตอบขอบใจตรงไปยัง Mr. Ernest B. Schoedsack

การถ่ายทำภาพยนตร์เจียบเรื่องข้าง โดยมากตั้งกองถ่ายทำที่จังหวัดน่าน พัทลุง สงขลา ตรัง ชุมพร และ นครศรีธรรมราช การถ่ายทำภาพยนตร์ในสมัยนั้นต้องเผชิญกับอุปสรรค ทั้งฤดูฝนอันยาวนาน การขนย้ายอุปกรณ์ถ่ายทำภาพยนตร์ ปัญหาในการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะการเดินทางต้องเดินทางด้วยเรือแคนูซึ่งเป็นเพียงหนทางเดียวในการลำเลียงสิ่งของเข้าจังหวัดน่าน ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์เจียบ และทำเพลงประกอบโดยอาจารย์บุษ แกลตันในปี พ.ศ. 2526 นำออกแสดงครั้งแรกที่โรงละครเอสยูเอ กรุงเทพมหานคร และได้นำออกแสดงในงานเทศกาลดนตรีในยุโรปการจัดแสดงในครั้งนี้โดยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษานวียงนาวิชาการและองค์กรต่างประเทศระหว่างวันที่ 6-8 พฤษภาคม 2565 ณ โรงภาพยนตร์ลิโด คอนเน็คท์ นับเป็นการฉายภาพยนตร์เจียบเรื่องข้าง ประกอบ การแสดงดนตรีสดโดยวงฟองน้ำเป็นครั้งที่ 6

บทเพลงประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องข้าง สะท้อนจินตนาการในการทำงานของศิลปิน ซึ่งถ่ายทอดการตีความ ความคิดสร้างสรรค์ของนักดนตรีที่จินตนาการเสียงบรรยากาศ การเลือกใช้เสียงดนตรีจากเครื่องดนตรีไทยและการสร้างเสียงดนตรีในจินตนาการจากการทำงานของอาจารย์บุษ แกลตันด้วยคอมพิวเตอร์และไฟฟ้า ตลอดจนการประดิษฐ์เครื่องดนตรีชิ้นใหม่ นับเป็นความก้าวหน้าในการประสมประสานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เครื่องดนตรีไฟฟ้า เครื่องสังเคราะห์เสียงให้เป็นเรื่องราวที่น่าตื่นตาตื่นใจ ท่ามกลางบรรยากาศของการฉายภาพยนตร์และการบรรเลงดนตรีประกอบภาพยนตร์บนเวทีสด ซึ่งหาชมได้ยากในปัจจุบัน

การจัดแสดงภาพยนตร์เจียบเรื่องข้างประกอบดนตรีสดของอาจารย์บุษ แกลตัน พร้อมด้วย ครูไกรวัล ภู่วัฒนในทัย ครูประสาร วงศ์วิโรจน์รักษ์ และอาจารย์อานันท์ นาคคง ได้ร่วมกันคิดค้นเทคนิคเสียงสมัยใหม่ด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ควบคุม นับว่าเป็นการทำงานที่ซับซ้อนในการควบคุมวงดนตรีให้บรรเลงคู่ขนานตรงจังหวะพร้อมกับเสียงคอมพิวเตอร์และภาพที่ปรากฏบนจอ เพลงประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องข้างของศิลปินศิลปินทั้งสามท่านจึงเป็นมิติใหม่ที่คงทรงคุณค่าในการผสมผสานเครื่องดนตรีไทยเข้ากับเทคโนโลยีภาพยนตร์เจียบในอดีตและส่งผลกระทบต่อวงการภาพยนตร์และวงการเพลงประกอบภาพยนตร์จวบจนปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอภาพยนตร์เจียบประกอบการแสดงดนตรีสดในฐานะกรณีศึกษาการสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมและเทคโนโลยีภายใต้เงื่อนไขของสถานที่ เวลาและประวัติศาสตร์และประสบการณ์การรับรู้ของผู้ชม

ระยะเวลาการจัดงาน 3 วัน (วันที่ 6-8 เดือนพฤษภาคม 2565)

สถานที่ โรงภาพยนตร์ลิโด

ภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง

ช้าง หรือ Chang: A Drama of the Wilderness เป็นภาพยนตร์ของชาวต่างประเทศที่เข้ามาถ่ายทำในประเทศไทย (สยาม) โดยบริษัท พาราเมาท์ เมื่อ พ.ศ. 2468 ใช้เวลาถ่ายทำนานถึงหนึ่งปีครึ่ง ที่จังหวัดน่าน แพร่ พัทลุง สงขลา ตรัง สุราษฎร์ธานี ชุมพร ใช้งบประมาณราวสองแสนบาทไทยขณะนั้นโดยมีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรณ์มงคลการพระบิดาของหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคลร่วมงานสร้าง

ภาพถ่ายการทำภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง พ.ศ. 2468 และสองผู้สร้างภาพยนตร์ซึ่งที่ถ่ายทำในจังหวัดน่าน
ที่มาภาพ: Paramount Pictures, United States

ภาพยนตร์เรื่องช้าง เป็นภาพยนตร์ขาว-ดำ และเป็นภาพยนตร์เจียบมีคำบรรยายปรากฏเป็นระยะ ถ่ายทำแล้วเสร็จออกฉายเมื่อ พ.ศ. 2470 ที่สหรัฐอเมริกาซึ่งได้รับความนิยมเป็นอันมาก ในระยะต่อมาได้รับการเสนอชื่อเข้าประกวดรางวัลออสการ์ครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2470 ในสาขาภาพยนตร์ยอดเยี่ยม แต่ในสยามตอนที่ภาพยนตร์เรื่องช้างออกฉายนั้นชาวสยามได้สร้างภาพยนตร์เพื่อความบันเทิงได้เองแล้วและนำออกฉายกันไปแล้วหลายเรื่อง ภาพยนตร์เจียบเรื่องช้างจึงไม่ค่อยประสบความสำเร็จในการออกฉายในสยาม

ภาพยนตร์เรื่องนี้ตั้งชื่อว่า Chang ทับศัพท์ภาษาไทยแทนที่จะใช้คำว่า Elephant ที่แปลว่าช้าง อาจเป็นเพราะว่ามาถ่ายทำในประเทศที่มีภาษาเป็นของตัวเองวิธีการดังกล่าวเป็นการโฆษณาให้ผู้คนสนใจอยากชมภาพยนตร์โดยชูโรงด้วยความแปลก (exotic) มากกว่าการคำนึงถึงต้นรากทางวัฒนธรรมคำว่าช้าง จึงเป็นมรดกทางภาพยนตร์ที่ได้รับการประชาสัมพันธ์ไปทั่วโลก โดยฉายบริบททางวัฒนธรรมรวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนด้วยการจัดสร้างภาพและฉากตามขนบการถ่ายทำภาพยนตร์ในยุคเริ่มแรก

ภาพวิถีชีวิตของคนกับสัตว์ในยามสงบที่ปรากฏในภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง
ที่มาภาพ: Paramount Pictures, United States

ภาพยนตร์เรื่องช้างเป็นภาพยนตร์ที่ถ่ายทำในประเทศไทยเรื่องแรก ๆ โดยชาวต่างประเทศ และเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้สร้างภาพยนตร์ แมเรียน ซี. คูเปอร์ และเออนเนส บี. โชดแซคผลิตภาพยนตร์สัตว์ป่าเรื่องคิงคองในเวลาต่อมาการผลิตภาพยนตร์ของนักสร้างภาพยนตร์ในโลกตะวันตกให้ความสนใจกับการผลิตภาพยนตร์ที่สร้างความตื่นเต้นเร้าใจจากการสร้างภาพความดุร้ายของสัตว์ป่าที่คว่ำชีวิตมนุษย์แต่แท้จริงแล้วคนกับช้างในวัฒนธรรมตะวันตกนั้นสามารถใช้ชีวิตร่วมกันมาได้เป็นสัตว์ป่าที่มีแต่ความดุร้ายและมีเพียงอำนาจ การทำลายล้างเพียงเท่านั้น แต่คน สัตว์และป่าอาศัยอยู่ร่วมกันได้ในมิติของการพึ่งพาอาศัยกันและกัน อีกนัยหนึ่งของวัฒนธรรมร่วมระหว่างมนุษย์กับสัตว์มิได้ถูกนำเสนอด้วยเหตุผลหลายประการของผู้สร้างหนังและเงื่อนไขในช่วงระยะเวลาดังที่จักริน เทพวงศ์ (2560) ได้เสนอไว้ว่า คุณค่าของภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง ถึงแม้ว่าจะสร้างความสับสนเกี่ยวกับประเภทของภาพยนตร์เองก็ตาม แต่ภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง สะท้อนให้เห็นถึงการคิดค้น และการทดลองกับสื่อประสมในยุคของการเริ่มต้นสร้างภาพยนตร์

โดม สุขวงศ์ ผู้ก่อตั้งหอภาพยนตร์ (Thai Film Archives) เป็นผู้ตัดสินใจเชิญอาจารย์บุรุษ แกสตัน ทำดนตรีประกอบภาพยนตร์เงียบเรื่องข้าง ในขณะนั้นการฉายภาพยนตร์ในกรุงเทพมหานครเป็นกิจกรรมประจำ ซึ่งจัดขึ้นอยู่สองแห่งเป็นประจำคือที่โรงเรียนสอนภาษาเยอรมันและคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกิจกรรมสัปดาห์วันสัปดาห์ โดม สุขวงศ์ ผู้ก่อตั้งหอภาพยนตร์เล่าไว้ว่า

“ผมเชิญอาจารย์บุรุษให้ทำดนตรีประกอบเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงคอนเสิร์ตของวงดนตรี “ฟองน้ำ” ณ โรงละครอยุธยา ในปี พ.ศ. 2526 ร่วมกับกิจกรรมของกลุ่มดินสอสี ในการจัดแสดงดนตรีประกอบภาพยนตร์เรื่องข้างในครั้งแรก ผมรู้สึกที่มากที่สุดที่ได้เห็นอาจารย์บุรุษติดเปียโนประกอบภาพยนตร์เงียบในโรงละครอยุธยาในช่วงปี พ.ศ. 2523-2524 ซึ่งเป็นกิจกรรมสัปดาห์วันสัปดาห์ที่มีชื่อเรียกรายการนี้ว่า หนังสือเปียโน ผมติดตามเผ้าดูหนังเงียบที่อยุธยา เห็นและฟังอาจารย์บุรุษติดเปียโนประกอบหนังคนเดียวโซ่ตลอดทั้งเรื่อง เรื่องที่ผมจำได้มีเรื่อง *Theif of Baghdad* และ เรื่อง *Intolerance* (อซันติ) และอีก 2 เรื่อง เป็นภาพยนตร์ยาว 3-4 ชั่วโมง อาจารย์บุรุษติดคนเดียว ผมทั้งอาจารย์บุรุษมากติดได้อย่างไรคนเดียว 3-4 ชั่วโมงตลอดทั้งเรื่อง”

(โดม สุขวงศ์. สัมภาษณ์, 18 เมษายน 2565)

5

ภาพบรรยากาศการบรรยายเปิดการแสดงดนตรีประกอบภาพยนตร์เงียบเรื่องข้าง
ใน โรงละครอยุธยา กรุงเทพมหานคร
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

เมื่อโดม สุวงศ์ได้รับภาพยนตร์เจียบเรื่องข้างเป็นม้วนฟิล์ม 16 มม. จาก Library of Congress ประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงปี พ.ศ. 2525 โรงเรียนสอนภาษาเอยูเอจึงได้หารือกับโดม สุวงศ์ในการจัดฉายภาพยนตร์เจียบเรื่องข้าง โดม สุวงศ์จึงได้เข้าร่วมประชุมกับคุณหญิงจินดา ยศสุนทร พร้อมด้วย คณะผู้บริหารโรงเรียนสอนภาษาเอยูเอ เกี่ยวกับการจัดฉายภาพยนตร์ โดม สุวงศ์จึงได้เสนอว่า การจัดแสดงควรจะมีการบรรเลงดนตรีประกอบและนำที่มีดนตรีแสดงมาก่อนจากประสบการณ์ตรงและความประทับใจการแสดงดนตรีเดี่ยวเปียโนประกอบภาพยนตร์ของอาจารย์บรูซ แกสตัน โดม สุวงศ์จึงได้ตัดสินใจเสนอคณะ ผู้บริหารโรงเรียนสอนภาษาเอยูเอเชิญอาจารย์บรูซ แกสตันมาดูภาพยนตร์เจียบและเตรียมการฉายภาพยนตร์ โดม สุวงศ์ได้เล่าเหตุการณ์สำคัญในครั้งนั้นเกี่ยวกับการจัดเตรียมการฉายภาพยนตร์ว่า

“ผมจำได้ว่าผมบันทึกไว้ในสมุดไดอารี่ของผมว่า วันนั้นผมนัดอาจารย์บรูซมาดูหนังเรื่องข้างกับผมที่เอยูเอเพื่อเตรียมตัวทำเพลง เป็นครั้งแรกที่อาจารย์บรูซ ได้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้ วันนั้นอาจารย์บรูซมาสาย ท่านบอกผมว่าลูกชายไม่สบาย หลังจากที่คุณั่งแล้ว เราก็คุยกันในที่แรกอาจารย์บรูซไม่ได้คิดว่าจะเล่นสดจะบันทึกการแสดงลงเทปและนำมาเปิดประกอบ แต่ว่าไม่สามารถบันทึกเทปดนตรีไทยได้ จึงนำวงฟองน้ำมาแสดงสด ในการทำเพลง ครั้งนั้นอาจารย์บรูซทำงานเพลงร่วมกับครูบุญงค์ เกตุคง และยังไม่มีความพร้อมไฟฟ้า อาจารย์บรูซนัดซ้อมทั้งวงกับหนังที่เอยูเอวันที่ 15 พฤศจิกายน 2526 แสดงจริงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2526 แสดงอีกครั้งรอบ 2 ที่เอยูเอตามเสียงเรียกร้อง และจัดแสดงอีกครั้งวันที่ 30 พฤศจิกายน 2526 ที่บ้านเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาเป็นการภายใน แต่ที่บ้านทูตผมไม่ได้ไปด้วย หลังจากนั้นก็มีเพื่อนำอาจารย์บรูซไปออกรายการที่ห้องเจ็ดโดยการประสานงานของกลุ่มดินสอสีเพื่อประชาสัมพันธ์หลังงาน เนื่องจากในตอนนั้นจะประชาสัมพันธ์งานก่อนการแสดงไม่ได้เพราะว่าติดเงื่อนไขลิขสิทธิ์หนัง ผมคิดว่ามีเทปบันทึกออกรายการอยู่ที่หอภาพยนตร์ออกถึง 2 ครั้ง อาจารย์บรูซอธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับการทำเพลงประกอบหนังเรื่องข้าง”

(โดม สุวงศ์, สัมภาษณ์, 18 เมษายน 2565)

ภาพอาจารย์รุฐ แกสตัน อาจารย์จิรพรรณ อังศวานนท์ ครูบุญยงค์ เกตุคง ครูบุญยั้ง เกตุคง
แสดงดนตรีประกอบภาพยนตร์เรื่องช้าง ณ โรงละครเอสเอ็ม กรุงเทพมหานคร
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

อาจารย์บุรุษ แกสตัน
ที่มาภาพ: ประสาร วงศ์วิโรจน์รักษ์

โดม สุขวงศ์มิได้คิดว่าการทำงานเพลงของอาจารย์บรูซ แกสตันประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องข้างจะเป็นวงดนตรีไทย คงจะมีเพียงเสียงเปียโน เช่นเดียวกับการแสดงเดี่ยวเปียโนสดประกอบการฉายภาพยนตร์เจียบของอาจารย์บรูซ แกสตัน ณ โรงเรียนสอนภาษาเอยูเอ (โดม สุวงศ์, สัมภาษณ์, 18 เมษายน 2565) แต่กลับกลายเป็นการเปิดพื้นที่ให้ดนตรีไทยได้มีบทบาทในวงการภาพยนตร์เจียบ การแสดงของวงดนตรีไทยประกอบภาพยนตร์เจียบสร้างสีสันที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนหน้าจอภาพยนตร์ ณ โรงละครเอยูเอและนับเป็นการแสดงครั้งประวัติศาสตร์ เนื่องจาก ในการแสดงครั้งต่อมาอาจารย์บรูซ แกสตันได้ทดลองเพิ่มเติมเสียงดนตรีไฟฟ้าเพื่อสร้างสรรค์มิติใหม่ของเสียงทดลองสร้างเสียงใหม่เพื่อสร้างบรรยากาศของธรรมชาติในป่าใหญ่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หากจะทำการรวบรวมตำนานการแสดงดนตรีประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องข้าง ของวงฟองน้ำ โดยไม่นับรวมถึงผลงานการบันทึกเสียงในห้องอัดเสียงและเผยแพร่ในรูปแบบสื่อต่าง ๆ ได้แก่ วีดีโอ โดยเผยแพร่ในนาม Milestone ผลงานซิดีและแถบเสียงคาสเซตชุดที่ 1 และ 2 โดยห้างแผ่นเสียง Rota แล้ว ด้านการแสดงดนตรีสดของวงฟองน้ำถอดประวัติศาสตร์และบันทึกไว้ได้ดังนี้

ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2526

การแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องข้างที่โรงเรียนสอนภาษาเอยูเอ ราชดำริ กรุงเทพมหานคร

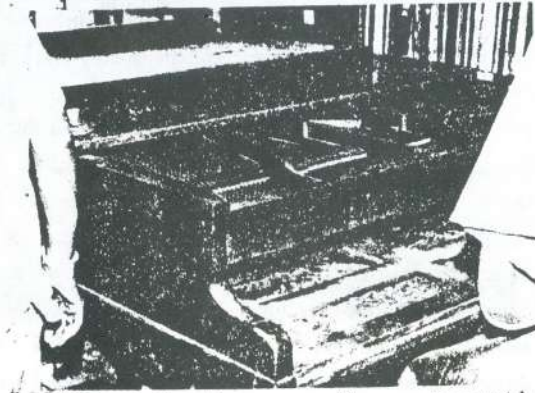
นับเป็นการแสดงครั้งแรกซึ่งประสานงานโดยโดม สุวงศ์ แนวทางการนำเสนอเป็นการแสดงในลักษณะการแสดงคอนเสิร์ต ใช้เพลงจึงข้างประสานงาเป็นหลัก บรรเลงร่วมกับเพลงอื่น ๆ โดยสมาชิกวงฟองน้ำยุคแรกเริ่ม ได้แก่ ครูบุญยงค์ เกตุคง, ครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์, อาจารย์บรูซ แกสตัน, จีรพรณ อังควานนท์ การแสดงในครั้งนี้ใช้เครื่องดนตรีปี่พาทย์ เครื่องดนตรีล้านนา กัณธไฟฟ้า และซินธิไซเซอร์ บรรเลงหน้าจอ

ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2533

การแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องข้างที่โรงละครแห่งชาติ และการฉายหนังกลางแปลง ณ สนามหน้าหมู่พระวิมาน พระราชวังบวรสถานมงคล พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

การแสดงครั้งนี้มีชื่อว่า “ข้างช่วยเปียโน” จัดโดยสมาคมกิจวัฒนธรรมเพื่อหารายได้ในการระดมทุนอนุรักษ์ซ่อมแซมเปียโนคู่โบราณซึ่งเป็นพระราชทรัพย์ในสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัยพระเจ้าน้องยาเธอในรัชกาลที่ 6 โดยการจัดแสดงใช้พิธีสมของหอภาพยนตร์แห่งประเทศไทย และบรรเลงโดยสมาชิกวงฟองน้ำยุคต่อมา ได้แก่ ครูบุญยงค์ เกตุคง, อาจารย์บรูซ แกสตัน, ครูละมุล เผือกทองคำ ใช้เครื่องดนตรีปี่พาทย์ เครื่องดนตรีล้านนา ดนตรีเงาะ และซินธิไซเซอร์ บรรเลงหน้าจอ มีการเสนอบทเพลงใหม่โรงโอเปรетаทางพิเศษของครูบุญยงค์ก่อนการฉายภาพยนตร์กลางแปลง มีการจัดทำสูจิบัตรพิเศษ “มหรศพดนตรี ข้าง” โดย โดม สุวงศ์, สุกรี เจริญสุข, นพิสี นิยมมาเหินทร์, สมณะ พรมจำปา, บุญยงค์ เกตุคง, บรูซ แกสตัน และสมาชิกวงฟองน้ำ

สมาคมกิจวัฒนธรรมฉายหนังเงียบ หาทุนซ่อมแซมเปียโนโบราณสมัยร.6

เปียโนโบราณ สมัย
รัชกาลที่ 6 เป็นเปียโนคู่
หรือเปียโน 2 มือ ที่เล่น
พร้อมกันได้ 2 คน เป็นหนึ่ง
ในไม่กี่เครื่องในโลกที่เหลือ
อยู่ เดิมทีเป็นพระราชทรัพย์
ของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนแพรร
บุรณอินทราธิราช พระเจ้า
น้อยยาเธอ ในรัชกาลที่ 6
ทรงสั่งมาใช้ในการสวด
พระองค์ ต่อมาพระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า

อยู่หัว ทรงพระราชทาน ไว้
ที่แผนกเครื่องสายหึ่งหลวง
สวนมิสกวัน เป็นเปียโนที่
พระเจนดุริยางค์เคยใช้สอน
ลูกศิษย์ชนิดมือค้อมือ
จนกระทั่งเมื่อต้นปี
2533 ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุกรี เจริญสุข จึงได้พบ
เปียโนหลังนี้โดยบังเอิญที่
ได้ทุนโรงละครแห่งชาติ ใน
สภาพที่ชำรุดทรุดโทรมจน
น่าใจหาย

ดร.สุกรี เจริญสุข

และนายโคม สุขวงศ์ ใน
ฐานะกรรมการสมาคมกิจ
วัฒนธรรม จึงรณรงค์เพื่อ
หางบประมาณ ในการบูรณะ
ซ่อมแซมเปียโนหลังนี้ ให้
กลับสภาพดีดังเดิม ซึ่งต้อง
ใช้ทุนสูงมาก โดยจัดฉาย
ภาพยนตร์เรื่อง "ช่าง" ซึ่ง
เป็นภาพยนตร์เงียบ และ
บรรเลงเพลงประกอบ โดย
วง "ฟองน้ำ" ในเดือนกันยายน
นี้ รายละเอียดจะแจ้งให้
ทราบต่อไป

10

สยามวัน

วันพุธที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2533

ภาพข่าวการบรรเลงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เงียบ ปี พ.ศ. 2533 ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

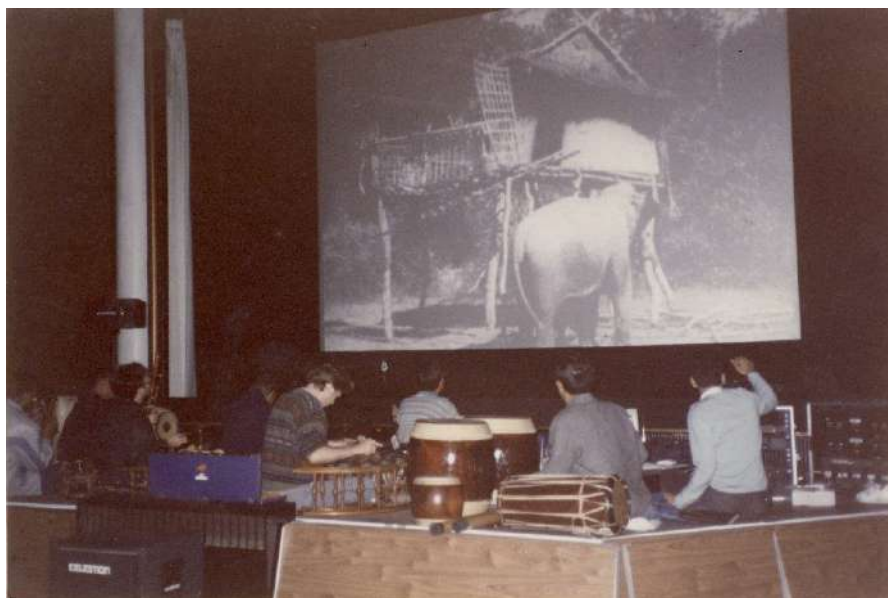

การแสดงดนตรีสดโดยวงฟองน้ำประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องข้าง
ณ เมือง Birmingham ประเทศอังกฤษ
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2534

การแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องข้าง ณ Suffolk, Birmingham, Bournemouth
สหราชอาณาจักร

ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2534 สมาชิกวงฟองน้ำเดินทางไปเผยแพร่ดนตรีไทย ณ เกาะอังกฤษเป็นครั้งที่สอง ใช้เวลาประมาณหนึ่งเดือนตระเวนแสดงดนตรีและบันทึกเสียงในหลายเมือง หนึ่งในกิจกรรมสำคัญคือการนำแผ่นฟิล์มหนังเจียบฉบับที่บูรณะใหม่โดยบริษัท Milestone ไปฉายครั้งแรก ในเทศกาล 1991 Aldeburgh Festival ณ โรงภาพยนตร์ Aldeburgh Cinema เมือง Suffolk โรงภาพยนตร์นี้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2462 และเป็นหนึ่งในโรงภาพยนตร์ที่เก่าแก่ที่สุดของอังกฤษทุกวันนี้ยังคงฉายภาพยนตร์อยู่และเป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมภาพยนตร์และนิทรรศการศิลปะการแสดงมากมาย

12

ภาพการแสดงดนตรีสดโดยวงฟองน้ำประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง ในงานเทศกาล 1991 Aldeburgh Festival
ณ โรงภาพยนตร์ Aldeburgh Cinema เมือง Suffolk
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

วงดนตรีฟองน้ำยังได้จัดแสดงดนตรีสดที่หอประชุมเทศบาลเมืองเบอร์มิงแฮม (Birmingham City Hall) ในงาน Bournemouth Music Festival การแสดงทั้งสองครั้งในสหราชอาณาจักรบรรเลงโดยสมาชิกวงฟองน้ำ ได้แก่ ครูบุญยงค์ เกตุคง, อาจารย์บรูซ แกสตัน, ครูละมุล เพือกทองคำ, ครูสุวิทย์ แก้วกระมล, ครูพิน เรืองนนท์, ครูสมชาย บุญเกิด, ประสาร วงศ์วิโรจน์รักษ์, โกวิท กุลวัฒน์ชัย และอานันท์ นาคคง

อาจารย์บรูซ แกสตัน และสมาชิกวงฟองน้ำได้จัดวางระบบเสียงดนตรีไฟฟ้าที่ควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ในโรงภาพยนตร์โบราณและออกแบบเสียงดนตรีทดลองเพิ่มเติมจากประสบการณ์การทำงานในโครงการบูรณะภาพยนตร์

ภาพสมาชิกวงฟองน้ำครั้งที่บรรเลงดนตรีสดในเทศกาล 1991 Aldeburgh
 (แถวหน้า) ประสาร วงศ์วิโรจน์, ครูบุญยงค์ เกตุคง, ครูพิณ เรืองนนท์
 (แถวกลาง) ครูสุวิทย์ แก้วกมล, ครูละมุล เมื่อกทองคำ
 (แถวหลัง) อาจารย์บรูซ แกสตัน, ไกวัล ฤทธิวัฒน์

พ.ศ. 2565

การแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง ณ สถาบันเกอเธ่ กรุงเทพมหานคร

หลังจากมรณกรรมของอาจารย์บรูซ แกสตัน ในปี พ.ศ. 2564 และการจากไปก่อนหน้านี้ของ ครูบุญยงค์ เกตุคง และสมาชิกหลายคนของวงฟองน้ำ ทางสถาบันเกอเธ่ ประเทศไทย ได้เชิญวงดนตรีฟองน้ำ ภายใต้การนำของธีรุตล แกสตัน (Theodore Gaston) บุตรชายอาจารย์บรูซ แกสตัน จัดแสดงดนตรีประกอบ ภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง

14

การฉายภาพอาจารย์บรูซ แกสตันบนจอภาพยนตร์ในพิธีเปิดการแสดงดนตรีสดของวงฟองน้ำครั้งที่พิเศษ
ก่อนการฉายภาพยนตร์เจียบเรื่องช้างในเทศกาล Open Air Kino 2022
ที่ภาพ: พันชนะ วัฒนเสถียร

วงฟองน้ำจึงได้จัดการแสดงดนตรีสดครั้งพิเศษ ในเทศกาล Open Air Kino 2022 ในวันที่ 1 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2565 โดยที่คุ้นมาเริน นิเมเยอร์ Maren Niemeyer ผู้อำนวยการสถาบันเกอเธ่ ได้ติดต่อขอใช้ สิทธิ์ในการฉายภาพยนตร์จากทางบริษัท Milestone ในงานครั้งนี้ สถาบันเกอเธ่ได้รับโพลิติจัลที่คมชัดที่สุด ตั้งแต่เริ่มมีการแสดงดนตรีประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง ในงานเทศกาล Maren Niemeyer ผู้อำนวยการ สถาบันเกอเธ่ได้กล่าวประโยคสำคัญในสาส์นเปิดการแสดงดนตรีสดไว้ว่า

“วัตถุประสงค์การจัดงานเทศกาลภาพยนตร์ครั้งนี้ เพื่อเป็นการรำลึกถึงบรูซ แกสตัน นักดนตรีชาวอเมริกันมากความสามารถ ผู้มีหัวใจเป็นคนไทย ซึ่งถึงแก่กรรมเมื่อเดือน ตุลาคมที่ผ่านมา”

(Niemeyer, Opening Speech, February 1, 2022)

การแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง
ณ สถาบันเกอเธ่ กรุงเทพมหานคร
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

ภาพการตั้งวงดนตรีหน้าจอภาพยนตร์ในการแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง ณ สถาบันเกอเธ่ กรุงเทพมหานคร
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

ภาพบรรยากาศการฝึกซ้อมการแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง และเครื่องดนตรีเก่าที่วงดนตรีฟองน้ำเคยใช้แสดงในอดีต ณ สตูดิโออาจารย์บุษ แกสตัน
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

พ.ศ. 2565

การแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เรื่องช้าง ณ โรงภาพยนตร์ลิโด้ กรุงเทพมหานคร

วงดนตรีฟองน้ำได้รับการติดต่อจากศูนย์ศิลปกรรมดิจิทัล (FAAMAI) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้จัดการแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการทำเพลงประกอบภาพยนตร์ซึ่งใช้ดนตรีไทยเป็นสาระสำคัญร่วมกับการใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมระบบเสียงไฟฟ้า อีกทั้งเป็นการจัดแสดงในโรงภาพยนตร์ลิโด้ ซึ่งเป็นหนึ่งในโรงภาพยนตร์ขนาดใหญ่ที่เดินทางผ่านการเปลี่ยนผ่านของตำนานโรงภาพยนตร์ในกรุงเทพมหานคร การจัดแสดงในครั้งนี้คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฏิบัติการภัณฑารักษ์ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม และสถาบันเกอเธ่ร่วมรำลึกถึงความเป็นนักดนตรี นักประพันธ์ และความคิดสร้างสรรค์ของอาจารย์บรูซ แกสตันในฐานะผู้บุกเบิกการทดลองเสียงใหม่ในระบบเสียงดนตรีไทยกับเทคโนโลยีของโลกสมัยใหม่

ภาพยนตร์เจียบเรื่องช้างเปิดมุมมองให้เห็นความพยายามเอาชนะพลังธรรมชาติของมนุษย์ การแสดงของสัตว์ต่างๆ ในภาพยนตร์เรื่องช้างนี้เป็นการสร้างการแสดงที่ดูเสมือนการเก็บภาพที่ให้ความรู้สึกเหมือนจริงเพื่อแสดงลักษณะของสัตว์ จึงทำให้การสร้างและชมภาพยนตร์เจียบที่ใช้สัตว์ป่าเป็นการย้อนมองเพื่อทบทวนวิธีการสร้างภาพยนตร์ที่ดียิ่งไม่มีเส้นแบ่งอย่างชัดเจนระหว่างภาพยนตร์สารคดีและจริยธรรมในการใช้ชีวิตของสัตว์ป่าเพื่อการสร้างงานศิลปะ

จุดเริ่มต้นของการแสดงดนตรีประกอบภาพยนตร์ในสยาม

ภาพยนตร์เริ่มต้นโดยการทำงานของแสง ภาพเคลื่อนไหวและข้อความบรรยายโดยไร้เสียงที่เรียกว่า “หนังเงียบ” หากแต่นั้นคือการเปิดโอกาสที่ยิ่งใหญ่ให้กับการสร้างสรรค์ของ “ดนตรีประกอบภาพยนตร์” อย่างยิ่ง

ดนตรีหลากหลายชนิดได้รับการนำมาทดลองสร้างเสียงประกอบการฉายภาพยนตร์เปลี่ยนความเงียบ มาเป็นบทเพลง บทขับร้อง ขวานด์เอฟเฟค การพากย์ ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในการแสดงสดๆ สร้างจินตนาการให้โลดแล่นบนหน้าจออย่างสมบูรณ์ จนกระทั่งในที่สุดหลอมรวมกันประกอบร่างของเสียงและแสงเป็นหนึ่งเดียว ดังเช่นภาพยนตร์ในยุคปัจจุบัน อนันท์ นาคคงได้เล่าถึงการเริ่มต้นงานดนตรีประกอบหนังเงียบในอดีตของสยามไว้ว่า

“การบรรเลงดนตรีสดหน้าจอภาพยนตร์นั้นเป็นวัฒนธรรมบันเทิงที่เคยได้รับความนิยมกันมาตั้งแต่ครั้งมีการเริ่มก่อตั้งสถานที่ชมภาพยนตร์ในเมืองบางกอกมีการนำหนังเงียบจากต่างประเทศมาฉายนับตั้งแต่ปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนยุครุ่งเรืองในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว การเล่นดนตรีสด ๆ และพากย์สด ๆ นั้นถือเป็นเสน่ห์ที่สำคัญในบรรยากาศโรงภาพยนตร์ก่อนที่จะถึงยุคที่ภาพยนตร์มีเสียงในฟิล์ม โดยจะมีวงเครื่องสายผสมบ้าง แตรวงเอกขนบ้าง มาบรรเลงเพลงด้านหน้าประตูทางเข้าเพื่อโฆษณาเชิญชวนให้คนมาซื้อตั๋วดูภาพยนตร์และย้ายเข้าไปบรรเลงในโรง ส่งเสียงประกอบการเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ในจอ”

(อนันท์ นาคคง, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2565)

วงดนตรีประกอบหนังเงียบที่ถือเป็นตำนานของการทำงานเช่นนี้ ได้แก่ วงนายก๊วน (เครื่องสายผสม) นายโนรี (เครื่องสายผสม) วงนายฮะเซียงตัน (แตรวง) เป็นต้น บรรเลงตามโรงภาพยนตร์ต่าง ๆ เช่น โรงหนังญี่ปุ่นวัดตึก พัฒนาการ นาคระเขม ปิ่น ระกา เฉลิมเขตร เฉลิมศรี นางเลิ้ง (อนันท์ นาคคง, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2565)

ธุรกิจภาพยนตร์และธุรกิจดนตรีประกอบภาพยนตร์เจริญเติบโตไปพร้อมกันในสยาม รวมทั้งธุรกิจการทำโปสเตอร์หนัง การประชาสัมพันธ์ การโฆษณาค้นการฉายหนัง ดังจะเห็นได้ว่าภาพยนตร์รวมศาสตร์ของศิลปะแขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การถ่ายภาพ การทำบท การทำเพลง การจัดฉาก การออกแบบแสง การกำกับบท การกำกับภาพยนตร์ การติดต่อ การออกแบบโฆษณา การออกแบบเรขศิลป์ ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการวงการธุรกิจภาพยนตร์ค่อยๆเกิดขึ้นจนกระทั่งกลายเป็นอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในเวลาต่อมาในส่วนของธุรกิจดนตรี วงดนตรีเหล่านี้รับจ้างงานและเริ่มพัฒนาเนื้อหาดนตรีให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น โดยไม่ลดทอนคุณภาพจากการมาตรฐานดนตรีแต่เดิมเลยส่งผลให้ดนตรีประกอบภาพยนตร์ของประเทศไทยเชื่อมโยงโลกเก่าและโลกใหม่ เปิดพื้นที่สร้างสรรค์งานดนตรีดังที่อานันท์ นาคคงได้เล่าไว้ว่า

“จากบริษัทที่มีธุรกิจนำเข้าภาพยนตร์ในอดีต บริษัททรูพยนตร์กรุงเทพ, บริษัทพยนตร์พัฒนากร, บริษัทนาครเชษมทุนถือเป็นผู้ถือกิจการดนตรีที่แปลกใหม่ในสังคมดนตรีไทยที่เดิมมีบทบาทเพียงงานบุญพิธีงานแสดงโขนละครและขับกล่อมในประเพณีชีวิตสำหรับบทเพลงในอดีตที่วงเครื่องสายและเครื่องมโหรีนำมาใช้นั้น ไม่ได้จำเพาะเจาะจงว่าจะเป็นเพลงที่ทำหน้าที่สกริปภาพยนตร์โดยตรง อย่างที่ในนิยามของวิชาการดนตรีประกอบภาพยนตร์ตามมาตรฐานสากล แต่เป็นเพลงที่ขับร้องและบรรเลงในลักษณะขับกล่อมสร้างความเพลิดเพลิน ใช้ทำนองที่ฟังง่ายและเป็นที่รู้จักกันทั่วไป หรืออาจจะนำเพลงหน้าพาทย์เบื้องต้น เช่น เชิด รำ โอดมา ใช้สร้างบรรยากาศในฉากที่แสดงอารมณ์ตื่นเต้น ต่อสู้หรือเสียใจ ทำให้คนดูที่คุ้นเคยกับการเสกโขนละครมีความรู้สึกร่วมไปด้วย นอกจากนี้กลุ่มผู้บรรเลงเครื่องมโหรียังมีการประดิษฐ์เพลงที่เรียกว่า “มาร์ชหน้าโรงหนัง” หรือ “มาร์ชโหมโรง” ขึ้นมาเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งเป็นมาร์ชเพื่อการฟังมากกว่าเพื่อการเดินสวนสนามในกองทัพ มีการดัดแปลงเพลงไทยให้มีความทันสมัยและเข้าใจ เพื่อเรียกร้องความสนใจแก่ผู้ที่ผ่านมาหน้าโรงภาพยนตร์ อาทิ มาร์ชกราวกระแซ มาร์ชแขกเชิญเจ้า หรืออาจจะนำเพลงมาร์ชที่มีชื่อเสียงมาบรรเลงร่วมด้วย อาทิ มาร์ชบริพัตร มาร์ชลาวดวงเดือน ฯลฯ ต่อมา เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง มีภาพยนตร์เสียงในฟิล์มเข้ามาฉาย การบรรเลงดนตรีสดหน้าโรงและหน้าจอจึงสาบสูญไป”

(อานันท์ นาคคง, สัมภาษณ์, 16 เมษายน 2565)

การบรรเลงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง

ดนตรีประกอบภาพยนตร์ในยุคแรกแตกต่างไปจากดนตรีประกอบภาพยนตร์ในยุคปัจจุบันที่มุ่งเน้นการประพันธ์ดนตรีให้สอดคล้องไปกับบทภาพยนตร์ ดนตรีถูกกำกับและขึ้นนำด้วยอารมณ์ตามบทบาทของเรื่อง เช่น ส่งเสียงดังเวลาทำสงคราม ทำเสียงอีกทีก็เวลานางเอกตกใจ หรือสร้างบรรยากาศธรรมชาติไปตามท้องเรื่อง ดังนั้นดนตรีประกอบภาพยนตร์จึงทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน สอดแทรกเสียงให้ละเอียดละไมแนบเนียนไปกับภาพ และอารมณ์ที่ปรากฏบนจอภาพยนตร์เป็นเนื้อเดียวกันจนแทบจะแยกไม่ออก หรือไม่รู้สึกว่ามีเสียงดนตรี หรือได้ยินเสียงประกอบใดๆ เพราะหัวใจของผู้ชมกำลังทำงานจดจ่ออยู่กับภาพที่ปรากฏจนเกิดสมาธิเป็นหนึ่งเดียวด้วย การทำงานของเสียงดนตรี

การออกแบบเสียงประกอบภาพยนตร์เจียบของวงดนตรีฟองน้ำไม่ได้เป็นเช่นนั้น แต่ใช้วิธีการสร้างดนตรีประกอบภาพยนตร์เจียบในรูปแบบของวงฟองน้ำเอง ดังที่อาจารย์บุรุษ แกสตันได้ให้สัมภาษณ์ไว้ในเอกสารประกอบการจัดแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง ณ โรงละครแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2533 ไว้ว่า

20

“... ฟองน้ำจะไม่ทำแบบในปัจจุบันเราจะกลับไปยึดปรัชญาของดนตรีประกอบหนังเจียบบแบบเก่า ดนตรีและหนังจะขนานกัน คนละบทบาท ดนตรีของฟองน้ำมีเอกลักษณ์ของตัวเอง แยกออกจากหนัง เพราะฉะนั้นบางทีดนตรีของเราจะหยุดไป หายไปปล่อยให้ผู้ชมเห็นภาพคนกำลังพูดกัน ทำให้เรานึกขึ้นได้ว่า [นี่คือความเจียบ] เมื่อเราทิ้งช่วงไม่มีเสียง ความเจียบที่อยู่ในหนังก็จะไหลออกมา ดังมาก...”

(บุรุษ แกสตัน, อ้างถึงใน, สมาคมกิจกรรมวัฒนธรรม, 2533: 76)

อาจารย์อานันท์ นาคคงกล่าวถึงเอกลักษณ์ของความเป็นวงดนตรีฟองน้ำ โดยเฉพาะอย่างการทำเพลงประกอบภาพยนตร์หนังเจียบของอาจารย์บรูซ แกสตันและวงฟองน้ำย้อนหลังไปเมื่อ 30 กว่าปีที่ผ่านมามีว่า หัวใจของงานดนตรีในภาพยนตร์เจียบเรื่องข้างในรอบสามทศวรรษไม่ว่าจะพิจารณาจากช่วงเริ่มต้นทางที่เอยูเอมาจนถึงปลายทาง ณ โรงภาพยนตร์ลิโด มีความพิเศษ 3 ประการ ดังนี้

1. การทำงานที่ก้าวข้ามนิยามและวิถีวิทยาของคำว่าดนตรีประกอบภาพยนตร์ movie soundtrack ที่รู้จักกันโดยทั่วไป ไปสู่มิติความสัมพันธ์ของคนทำงานศิลปะสมัยใหม่กับคนในอดีต ฟองน้ำได้แสดงการคารวะขนบของดนตรีมหรสพที่ใช้ประกอบหนังใหญ่ โขนละครชาตรีนาฏกรรมโบราณ ซึ่งเคยถูกสร้างสรรค์และทดลองใช้มาก่อนโดยครูบาอาจารย์รุ่นอดีต คารวะขนบดนตรีหนังเจียบอย่างไทย ๆ ที่ครูบาอาจารย์ในวงเครื่องสายผสมหรือเครื่องมโหรี เคยกระทำมาก่อนผนวกกับความกล้าที่จะใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการดัดแปลงเสียงของอดีตหรือจำลองเสียงของธรรมชาติมาพบกันในภาพยนตร์เรื่องนี้

2. นี่คือพื้นที่มหรสพใบเล็ก ๆ ที่มีความซับซ้อนหลากหลายทางชีวภาพด้านวัฒนธรรมที่สุดพื้นที่หนึ่ง ในจอภาพยนตร์มีป่า มีคน มีสัตว์ป่า มีแม่น้ำ มีธรรมชาติ หน้าจอมีเครื่องดนตรีไฟฟ้า ดนตรีพื้นบ้านล้านนา ดนตรีเงาะป่า ดนตรีมโหรีปี่พาทย์ ระหว่างจอมีพลังงานของคนสร้างหนังจากฝั่งฟากตะวันตกและคนพื้นเมืองตะวันออกลอยอยู่ในเสียงพากย์โขน เสียงสังฆารัตน์ เสียงธรรมชาติ เสียงเพลงมากมาย อาทิ จิ้งข้างประสานงา (สำนวนครูพุ่ม บาปุยะวาทย์) ปฐมกาล เสียงขวาน มนตรา ข้างกินใบไม้ ฟ้อนเงี้ยวเงี้ยวเวียงจันทน์ เชิดจีน เชิดพม่า มังกรทอง แมวอนลูก กราวแขกเงาะเถา ฤๅษีหลงถ้ำ กราวนอก เชิดใน ฯลฯ ทุกอย่างผสมผสานกันอย่างสุด ๆ ดำเนินไปพร้อม ๆ กันระหว่างภาพบนจอและการทำงานของนักดนตรีหน้าจอ รวมทั้งประสบการณ์สดของผู้ชมที่ร่วมกิจกรรมมหรสพนี้

3. ในการย้อนกลับมาเรื่องพื้นดนตรีประกอบภาพยนตร์เจียบข้างในปี 2022 นี้ ยังคงใช้วิธีดนตรีที่อาจารย์บรูซ แกสตันเคยเรียบเรียงไว้เมื่อสามทศวรรษที่แล้วเป็นหลัก โดยอัญเชิญพลังงานของท่านและครูบาอาจารย์ที่เคยฝากความทรงจำเอาไว้ในอดีต อาทิ ครูบุญยงค์ เกตุคง ครูละมุล ผีอกทองคำ กลับคืนมาร่วมส่งเสียงดนตรีทิพย์ควบคู่ไปกับดนตรีสดของศิษย์วงฟองน้ำที่ยังสืบทอดวิชาอยู่ในปัจจุบัน ครุยังอยู่กับเราเสมอ

(อานันท์ นาคคง, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2565)

วงดนตรีที่ใช้ในเพลงประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง

การชมภาพยนตร์เจียบเรื่องช้างและฟังวงดนตรีบรรเลงสด ทำให้เกิดประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากการฟังคอนเสิร์ตและการชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ปัจจุบันการทำงานของวงพองน้ำใช้ทั้งความเจียบใช้บทเพลงไทยที่คัดเลือกมาจากดนตรีราชสำนัก ดนตรีพิธีกรรม ดนตรีจากภูมิภาคในประเทศไทย รวมทั้งการใช้เสียงทดลองในระบบคอมพิวเตอร์ นำมาร้อยเรียงและบรรเลงประกอบสดเข้าด้วยกัน

ในลำดับแรกระดับเสียงที่ใช้ในการแสดงสดนั้นประกอบไปด้วย 3 กลุ่มเสียง ล้วนแล้วแต่อยู่ในระบบเสียงอุษาคเนย์ (Southeast Asia) จึงสร้างมิติของการรับรู้และการรับฟังที่อาจขัดแย้งกับประสบการณ์เดิมของผู้ฟังที่คุ้นเคยเสียงจากสื่อทั่วไปที่ใช้ระบบเสียงจากวัฒนธรรมโลกตะวันตกล้วน ๆ อาจารย์บุรุษ ได้รับคำแนะนำจากครูบุญงค์ เกตุคงในการคัดเลือกบทเพื่อนำมาบรรเลงและออกแบบเสียงด้วยการทดลอง และจินตนาการภาพของชีวิตในป่าใหญ่ที่ห่างไกลจากพื้นที่ตั้งของเมืองใหญ่ใจกลางมหานครบางกอก

ในส่วนของเพลงไทยที่พองน้ำเตรียมมาประกอบภาพยนตร์เจียบเรื่องช้าง อาจารย์บุรุษ แกสตันแต่งเพลงเพิ่มขึ้นใหม่ในส่วนที่จำเป็น การเทียบเสียงของเครื่องดนตรีไทยทั้งหมดมีส่วนสำคัญทางประวัติศาสตร์ด้วยเช่นกัน ประสาร วงศ์วิโรจน์รักษ์กล่าวถึงความพิเศษของระบบเสียงดนตรี (tuning system) ที่ใช้ในการแสดงประกอบภาพยนตร์เรื่องนี้ว่า

“นี่คือหลักฐานประวัติศาสตร์ของระบบเทียบเสียงที่เรียกได้ว่าเป็นเสียงไทยโบราณ ซึ่งมีค่าความถี่แตกต่างไปจากการเทียบเสียงที่นิยมในการดนตรีไทยปัจจุบันคือระบบกรมศิลปากร กล่าวง่าย ๆ คือแนวเสียงต่ำกว่าเสียงยุคปัจจุบันซึ่งเป็นคนไทยสมัยที่ใช้เทียบเครื่องเป่าพาทย์กันมาตั้งแต่รุ่นครูหลวงประดิษฐไพเราะ สำนักดนตรีบ้านบาตร และตกทอดมายังครูบุญงค์ เกตุคง ซึ่งใช้เป็นแม่แบบในการเทียบเสียงเครื่องดนตรีไทยของพองน้ำมาตั้งแต่แรกและเป็นเงื่อนไขในการคำนวณค่าความถี่ของดนตรีไฟฟ้าที่จะนำมาเล่นประกอบให้มีค่าเฉลี่ยที่สัมพันธ์กัน ซึ่งไม่ใช่ความถี่ที่เป็นความนิยมในดนตรีสากลตะวันตก สามสิบกว่าปีที่ผ่านมาปัญหาการจัดการ tuning ของเครื่องเคียบอร์ด synthesizer เป็นเรื่องใหญ่ แต่ก็ถือเป็นความพยายามอย่างยิ่งของอาจารย์บุรุษ ที่จะปรับให้ดนตรีไฟฟ้าสามารถสนทนากับเครื่องดนตรีไทยได้สำเร็จ แม้จนถึงปีนี้ การรื้อฟื้นงานเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่องนี้ก็ยิ่งท้าทายมากขึ้น เมื่อทั้งกลไก synthesizer และเครื่องดนตรีไทยรุ่นใหม่เปลี่ยนแปลงระบบเสียงไป ดังนั้นการย้อนกลับมาเทียบเสียงระนาดและเครื่องอื่น ๆ ให้เหมือนต้นฉบับมากที่สุดก็เป็นโอกาสที่จะได้ทำงานเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมทางเสียงไปด้วยในตัว รวมทั้งการนำเอาบรรดาเครื่องดนตรีที่อายุเก่าแก่เท่ากับอายุวงพองน้ำหรืออาจจะเก่าเท่าอายุฟิล์มต้นฉบับที่เอามาใช้นานนี้ อาทิ กลองทัด โหม่ง กังสดาล กระดังง่อวี้ ก็ยังได้มาร่วมส่งเสียงในการแสดงสดครั้งนี้ด้วยเช่นกัน”

(ประสาร วงศ์วิโรจน์รักษ์, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2565)

บทบาทสำคัญอีกด้านหนึ่งของประสาร วงศ์วิโรจน์รักษ์ที่ควรกล่าวถึงในงานรื้อฟื้นดนตรีประกอบภาพยนตร์ครั้งนี้ นอกจากการปรับเทียบเสียงเครื่องดนตรีไทยทั้งหมดกลับคืนสู่ "เสียงครู" คือเป็นผู้ถอดความวิเคราะห์บทเพลงทั้งหมดที่ใช้ในการแสดงและกำกับควบคุมคิวเพลงให้วงดนตรีดำเนินไปได้พร้อมเพรียงกับภาพยนตร์

ดังนั้นมิติเสียงที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์เจียบเรื่องข้างเป็นทั้งการอนุรักษ์และเป็นมิติการทดลองเสียงใหม่ที่เกิดขึ้นจากจินตนาการของผู้ประพันธ์ที่จินตนาการตามภาพที่เกิดขึ้นบนจอภาพยนตร์ทำให้เกิดความแปลกใหม่ทั้งประสบการณ์รับรู้ของเสียงและการชมภาพยนตร์สะท้อนและตั้งคำถามกับตนเองของผู้ชมที่ได้ทบทวนพื้นฐานเสียงต่าง ๆ ที่เคยได้สัมผัสและรู้จัก ผู้ชมได้ชมการแสดงดนตรีสดที่ไม่กลืนหายไปกับบทภาพยนตร์ แต่ในขณะเดียวกันก็มิได้ทำลายการดำเนินเรื่องราวหรือรบกวนเรื่องราวของภาพที่ปรากฏในบางครั้งผู้ฟังอาจหลุดลอยไปกับประสบการณ์ฟังดนตรีสดจนกระทั่งลืมไปว่ากำลังชมภาพยนตร์ เมื่อพินิจกับเสียงที่เกิดขึ้น ประสบการณ์การชมภาพยนตร์ร่วมกับการฟังวงดนตรีบรรเลงเพลงประกอบภาพยนตร์สด จึงแตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากการชมภาพยนตร์ที่มีเสียงและดนตรีประกอบที่มีการบันทึกเสียงอย่างสมบูรณ์แล้วดังเช่นปัจจุบัน

"เสียงนอกฟิล์ม" หรือการแสดงดนตรีสดประกอบภาพยนตร์จึงเป็นสิ่งที่น่าติดตามและชวนให้ศึกษาในเชิงลึกต่อไปในประเด็นการผสมผสานเครื่องดนตรีไทยกับเทคนิคสมัยใหม่ดังเช่นการทำงานเพลงของวงฟองน้ำ ยังคงเป็นผลงานการผสมผสานเทคโนโลยีที่ผ่านมาแล้ว 40 ปี เช่น เครื่อง DX-7 การบรรจุข้อมูลเก็บไว้ในแผ่น floppy disk ซึ่งเป็นมรดกดนตรีไฟฟ้าจากอดีตสู่อนาคต

23

ภาพเครื่อง Synthesizer รุ่น DX-7 ของวงดนตรีฟองน้ำ
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

ภาพแผ่น floppy disk ที่รวมไฟล์งานดนตรีข้างสมัยกว่า 30 ปีที่ผ่านมาของอาจารย์บุษ แกลตัน
ที่มาภาพ: Theodore Gaston

24

ภาพหน้าจอคอมพิวเตอร์ในการบูรณะมรดกงานดนตรีไฟฟ้าของอาจารย์บุษ แกลตัน
ที่มาภาพ: อานันท์ นาคคง

“คุณค่าของการสร้างสรรค์บทเพลงประกอบภาพยนตร์เรียบเรียงช้าง เป็นการส่งเสียง
 ของผู้คนในวัฒนธรรมของช้างที่อยู่ร่วมกับสัตว์อื่น และความเปลี่ยนแปลงผ่าน ถึงแม้
 บทภาพยนตร์จะได้รับการสร้างขึ้นจากชาวต่างชาติในยุคแรก ๆ ที่เดินทาง ข้ามน้ำ
 ข้ามทะเลเพื่อถ่ายทำภาพยนตร์ของชาวสยามในช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้ว 95 ปี
 ก็ตามภาพยนตร์ดังกล่าวจึงเป็นหลักฐานสำคัญชิ้นหนึ่งทางประวัติศาสตร์ภาพยนตร์
 ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เปิดเผยวิถีคิด และวิธีการสร้างภาพยนตร์ เมื่อย้อนเวลา
 ให้ขบคิดการเข้าถึงภาพยนตร์ชิ้นนี้ของอาจารย์บุรุษ แกสตัน รวมทั้งวิถีคิด วิธีการ
 ทำงานกับจินตนาการในมิติเสียงของอาจารย์บุรุษ แกสตัน ยังคงมีคำถามที่รอคอย
 การค้นคว้าอีกมากมายทั้งด้านการวางระบบเสียง ความรู้สึกของ อาจารย์บุรุษ แกสตัน
 กับภาพยนตร์ในฐานะผู้ทำเพลงประกอบ หรือแม้กระทั่งในฐานะผู้ชมคนหนึ่งที่ยก
 ความรู้สึกออกจากหน้าที่ในการสร้างเสียงและเพลงประกอบก็ตาม”

รายการอ้างอิง

โดม สุขวงศ์. (18 เมษายน 2565). สัมภาษณ์.

อานันท์ นาคคง. (15 เมษายน 2565). สัมภาษณ์.

โดม สุขวงศ์และคณะ. (2533). หนังสือเผยแพร่ความรู้ของสมาคมกิจกรรมวัฒนธรรม เล่มที่ 4: มหรสพดนตรี
 ช้าง โดยวงฟองน้ำ. กรุงเทพมหานคร: สมาคมกิจกรรมวัฒนธรรม.

FAAMAI - ศูนย์ปฏิบัติการศิลปกรรมดิจิทัล

ศูนย์ปฏิบัติการศิลปกรรมดิจิทัล คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือ FAAMAI (Fine and Applied Arts Multidisciplinary Art Innovation Program) เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากโครงการสร้างเสริมพลังจุฬาฯ กองทุนศตวรรษที่ 2 (C2F) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีเป้าหมายเพื่อประยุกต์ศิลปมาสร้างนวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เศรษฐกิจ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยมีเครื่องมือสำคัญคือ Digital Art ซึ่งเป็นสื่อที่แพร่หลายที่สุดอย่างหนึ่งในเวลานี้

27

Digital Art ที่ FAAMAI ต้องการผลักดันนั้นไม่จำกัดอยู่เพียงงานในสาขาใดสาขาหนึ่ง เช่น Graphic Design, Animation หรือ Sound Art แต่จะเปิดกว้างและผสมผสานทักษะของศิลปิน หลากหลายสาขาเข้าด้วยกันในหนึ่งงาน เช่น VR, AR, Projection Mapping, Interactive Dance Performance, Immersive Media ฯลฯ ศิลปินที่มีพื้นฐานจากงานด้านภาพ ดนตรี หรือการแสดง ล้วนมีบทบาทในงานสร้างสรรค์เหล่านี้ได้ เมื่อใช้ Digital Technology เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างผลงาน

บทบาทของ FAAMAI ที่นอกจากจะมุ่งเป็นศูนย์กลางปฏิบัติการทางศิลปะที่มีความทันสมัย สร้างโอกาสให้ทุกคนได้เข้าถึงองค์ความรู้และเครื่องมือดิจิทัลอาร์ตที่ทันสมัยผ่านการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการทดลองเรียนรู้ สร้างสรรค์งานดิจิทัลแล้ว FAAMAI ยังจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน นักศึกษา คณาจารย์ และศิลปินทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ศักยภาพ และผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ผลักดันให้เข้าสู่อุตสาหกรรมดิจิทัลระดับโลกมากขึ้น

ศูนย์ปฏิบัติการศิลปกรรมดิจิทัล FAAMAI ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสำนักจัดการทรัพย์สิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (PMCU) และ บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ปัจจุบัน FAAMAI รับผิดชอบพื้นที่ 2 ส่วน คือ ห้องปฏิบัติการสำหรับศูนย์ปฏิบัติการศิลปกรรมดิจิทัล ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ และ FAAMAI Dome ที่ลานข้างอุทยานหนึ่งร้อยปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ปฏิบัติการศิลปกรรมดิจิทัล (FAAMAI) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

✉ chulafaamai@chula.ac.th

🌐 <https://www.faa.chula.ac.th/faamai/index>

📍 Faamai Digital Arts Hub

📷 [faamai_digital_arts_hub](#)

▶ Faamai Digital Arts Hub

ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางวัฒนธรรมดนตรีไทย

ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางวัฒนธรรมดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2555 ได้รับการสนับสนุนโดยกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันได้รับการยกย่องเป็นศูนย์เชี่ยวชาญด้านมนุษยศาสตร์เพียงศูนย์เดียวในจุฬาฯ เริ่มต้นจากการรวมตัวกันของคณาจารย์ที่มีความสนใจในงานวิจัยด้านวัฒนธรรมดนตรีไทยร่วมกัน ทิศทางการวิจัยประกอบด้วย การวิจัยวัฒนธรรมดนตรีไทย ทั้งดนตรีในราชสำนัก ดนตรีพิธีกรรม ดนตรีพื้นถิ่นทั่วทุกภูมิภาคของไทย และดนตรีอาเซียน รวมถึงวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเมืองอีกด้วย ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นขยายผลให้เกิดหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ อีกทั้งมีการจัดสัมมนาทางดนตรีและวัฒนธรรมทั้งระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ผลงานที่โดดเด่นของศูนย์คือการสร้างเครือข่ายระดับนานาชาติจนได้รับความไว้วางใจจากองค์กรสภาดนตรีโลกให้จัดการประชุมครั้งประวัติศาสตร์ คือ 45th International Council for Traditional Music World Conference 2019 ศูนย์ฯ ได้มีบทบาทในการผลักดันและป้อนเพาะนักวิชาการ อาจารย์ใหม่ อาจารย์ระดับกลาง นิสิตทั้งระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และดุริยางค์บัณฑิตให้มีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินการวิจัยได้ตามมาตรฐานสากล นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ได้พัฒนาความร่วมมือในการวิจัยด้านดนตรีและวัฒนธรรมเมืองระดับนานาชาติอีกด้วย

28

ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางวัฒนธรรมดนตรีไทย
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

© curatorialpractice@chula.ac.th

W <https://www.faa.chula.ac.th/cpcu/>

f MA Curatorial Practice, Chulalongkorn University

MA IN CURATORIAL PRACTICE CHULALONGKORN UNIVERSITY

The Master of Arts in Curatorial Practice at Chulalongkorn University is a programme that promotes transdisciplinary methodology in the field of curating, embracing both visual and performing arts, as well as design. The programme brings together an international list of leading art professionals in curatorial practices to reflect on contemporary culture and creative expression in the art world. The curriculum is focused on blended learning. For the first year, classes are taught online during the first semester, then workshops and field trips on-site during the second semester. Thesis or independent study should be completed within the second year. The programme aims to equip curatorial practitioners with the interdisciplinary, rigours, and necessary skills to develop the 21st century transnational mindset. Internships and curatorial discourse will be key components of this programme, in which candidates will have hands-on experience working with globally established curators within Asia and beyond.

Deadline for Call for Application 2022 is 20th May 2022, 15:00 hrs. (GMT+7.00 Thailand time zone). The first day of the programme will start on Monday 8th August 2022.

For information about the programme and how to apply, please check out our website here or send us an email.

MA in Curatorial Practice
Chulalongkorn University

✉ cetmcr7@gmail.com, nooksuan132@gmail.com

🌐 <http://www.cetmcr.faa.chula.ac.th>

📌 ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางวัฒนธรรมดนตรีไทย

นักดนตรีวงฟองน้ำ

จิรุตถ์ แกสตัน - ระบบเสียง
อานันท์ นาคคง - เครื่องหนัง เครื่องไม้ไผ่ ซึง
ไกรวัตร กุลวัฒน์ในทัย - คีย์บอร์ด โหม่ง กังสดาล
ประสาร วงศ์โรจน์รักษ์ - ระนาดทุ้ม
เลอเกียรติ มหาวินิจฉัยมนตรี - พาทย์ ซออสามสาย ซออู้ สะล้อ
สมนึก แสงอรุณ - ปี่ใน ปี่ชวา ปี่จุม ขลุ่ย
เกรียงไกร วรวิวัฒน์ - เครื่องหนัง
ทศพร ทัทนะ - ระนาดเอก

ผู้ดำเนินรายการ

พรประไพตรี เผ่าสวัสดิ์
ประพล คำจิม

ผู้จัด

พรประไพตรี เผ่าสวัสดิ์
อานันท์ นาคคง
เออนทิพย์ พิระเสถียร
John Garzoli

ภาพประกอบบทความ

อานันท์ นาคคง

ภาพประกอบลายเส้นรูปช้าง

เลอเกียรติ มหาวินิจฉัยมนตรี

ประสานงานการแสดง

สิริธร ศรีชลาคม
พิรุณมาศ ขจรเดชากุล
กุลกานต์ ศิริผล
รติมา ศิริพิสิฐศักดิ์
ปาลิดา ศรีอำมร
สุนทรวิจิตร วรสิงห์

ประชาสัมพันธ์และประสานงาน

ไท่แสง ชวนะลิขิกร
อุรุษา อินทรสุขศรี
ตรีชฎา ภู่นเรือน
พัธสุดา ตระกูลวานนท์
จิตรธรรม พาทย์กุล

จัดโดย

กระทรวงวัฒนธรรม
สถาบันกอสี่ ประเทศไทย

ศูนย์ศิลปกรรมดิจิทัล คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (FAAMAI)
ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางวัฒนธรรมดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฏิบัติการการันท์ทักษ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระบบเสียง

Ten Years After Audio Co.,Ltd.

ขอขอบคุณ

สารภี แกสตัน
โดม สุขวงศ์
จิรุตถ์ แกสตัน
วงฟองน้ำ

กระทรวงวัฒนธรรม

สถาบันกอสี่ ประเทศไทย

สำนักงานจัดการทรัพย์สิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (PMCU)

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอภาพยนตร์

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฏิบัติการการันท์ทักษ์

ลิโต้ คอนเน็คท์

ศิลปกรรมศาสตร์
FINE AND APPLIED ARTS
Chulalongkorn University

FAAMAI
DIGITAL ARTS HUB

CU MASTER OF ARTS IN
CURATORIAL PRACTICE
FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS
CHULALONGKORN UNIVERSITY

